

Bácsmegyei Függetlenség

A BÁCSDROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. Tanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. Egyes szám ára 10 fillér.

A lap tulajdonos „Bácsmegyei Függetlenségi és 48-as Párt” megbízásából:
FALCIONE LAJOS.

Felelős szerkesztő:
PINTER GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz.
Közlemények és előfizetések ide küldendők.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

„Az állandó választmány javaslatát határozattá vált.”

Cikk címnek egy kicsit hosszú biz ez, s a be nem avatottak előtt talán rejtélyesnek látszik. De, hogy senki soká ne törje rajta a fejét, sietünk elárulni, hogy ez az a varázsszó, s a guvernementális bölcseségnek az a kvintesszenciája, amellyel Zombor városát immár évek óta kormányozzák. Az igaz, hogy erre a fölvilágosításunkra bizonyára mindenkinek önkéntelenül eszébe jut az a közmondás, hogy: „Kevés bölcseséggel kormányozzák a világot”; de mit törődik azzal a mi flegmatikus főispánunk? Az ő szemében a fő dolog az, hogy ez az együgyűnek látszó kormányzati eszköz pompásan bevált; mert annak révén mindent nyélbe lehet ütni, még a legordítóbb plusquam disznóságot is.

A törvényhatósági bizottságnak az volna a rendeltetése, hogy az eléje utalt közügyekben, beható tanácskozás után, az érvek és ellenérvek komoly mérlegelésével és a közjó szem előtt tartásával hozza meg közérdekű határozatait. És mit látunk a mi közgyűléseinken?

Föláll egyik-másik előadó, s többnyire a szőnyegen forgó kérdés ismertetése nélkül, vagy néha annak fölületes és hebehurgya ismertetésével, fölolvassa az állandó választmány határozati javaslatát. Ha vita indul meg, a polgármester mélységesen hallgat, mint a dinnye a füben; nincs egyetlen útbaigazító, fölvilágosító, megnyugtató vagy irányadó szava; a főispán pedig, mintha valami ide kivezényelt chinai mandarin lenne, aki előtt teljességgel közömbös minden, ami itt történik, s aki talán még a tárgyalás nyelvét sem érti, megközelíthetetlen némaságba burkolódik, érdektelenül hallgatja a vitázók szavát, egyetlen irányító vagy tájékoztató szóval sem segít a homályban levő kérdésekre világosságot vetni; flegmatikusan végig várja a beszédeket, aztán szavaztat a kézlegyintés szerint funkcionáló szavazógéppel és végül kimondja az egyedül üdvözítő hatalmas szót, a döntő deliberátumot: „Az állandó választmány javaslatát határozattá vált.” S azzal vége; gyerünk tovább.

Ha valami idegen ember végig nézi ezt a komédiát, bizonyára azt gondolja magában, hogy: „No, ez a főispán is inkább kukorica csőznek, mint főispán-

nak való; hiszen ez bornirt, ügyefogyott, esetlen alak; valóságos Tyúk Miska vagy Dobzse László, aki talán azt se tudja, hogy miről van itten szó; csak szajkómódra eldarálja a betanult leckét; „Az állandó választmány javaslatát határozattá vált.” Hát ez az a híres önkormányzat? Ez az a fiókparlament? És így néz ki egy főispán, a közügyek hatalmas intézője? Avagy talán az a misztikus „állandó választmány” olyan mindenható organum, amelynek „sic volo, sic jubeo”-ja előtt térdet-fejet kell hajtani és még a municipális kiskirály, a főispán száján is megfagy a szó?

No, jámbor idegen, ebben a hüledzésben és megbotránkozásban egy kis tévedés vagy on. Először is az omnipotensnek látszó „állandó választmány” nem egyéb, mint egy engedelmes eszköz és mindenre alkalmas szerszám a polgármester és a főispán kezében; amolyan fonográf-féle, amely hűségesen ledudálja a kottát, amit a főispánék beléje raknak. Azt se tessék azonban hinn, hogy a polgármester vagy a főispán a maguk esze és akarata szerint készítik a kottát. Szó sincs róla. A főispán nálunk csak szófogadó hajduja, mindenre kész instrumentuma a klikk-

TÁRCA.

Fejlődés és forradalom.

Írta: Dr. Apáthy István.

(Folytatás.)

Ami az életre általában az egyéniség, az a fejlődésre a fajlagosság; ami az életre a folytonosság, az a fejlődésre a fokozatosság; amennyire elválaszthatatlan az élettől a fejlődés, annyira elválhatatlan a fejlődéstől az alkalmazkodás. A bölcsész vagy hittudós célszerűségnek, teremtetői bölcseségnek nevezi, mi természetvizsgálók alkalmazkodottságnak, köznyelven életrealitásnak mondjuk ezt az összhangzást, harmóniát.

Fejtegetésem fonalát fölveszem ismét ott, hogy minden élet csak életnek folytatása és minden fejlődés továbbfejlődés. És az élet is, a fejlődés is szüntelen átalakulás: az átalakulások egy része életműködés, a másik része fejlődési folyamat, a harmadik része alkalmazkodás. Az alkalmazkodásnak tágabb értelme alá vonjuk a rendszerű életműködéseket zavaró vagy a fejlődést gátló hatások eredményét, a megbetegedéseket, a kóros tüneteket s a szervezetelemek azt a törekvését, hogy a zavaró hatások ellenére ismét helyreállítsák az életműködéseket és a fejlődés rendjét, vagy hogy elvesztett részeket újra alkossanak. Az életműködések körben futó folyamatok: a kezdő

állapothoz, rendszeren az úgynevezett pihenés állapotához, mindig visszavezetnek. A fejlődés olyan folyamat, mely kezdő vagy akár csak egy megelőző állapotához soha sem tér vissza, legföljebb az eredménye juthat a megnyilvánulásnak egy korábbi állapotából a lappangás állapotába, ami az alkalmazkodásnak egy neme, de a fejlődés eredményét, ez eredménynek bármikor újra megnyilvánulhatóságát nem érinti. Az alkalmazkodás eredménye azonban megsemmisülhet: amit fejlődés hozott létre, az mindig maradandó; amit alkalmazkodás hozott létre, az tarthat ideig-óráig, úgy mint a rugalmas test, például a kaucsuk alakváltozása, mely a régebbi alaknak ad helyet, mihelyt a formáló erő hatni megszűnik. Gyakran az alkalmazkodásból sincs többé visszatérés, mint ahogyan nem veszi el a néki művészi kéztől adott formát a megszáradó agyag. De az alkalmazkodás véges folyamat, az meghatározott időben kezdődött és valamikor, előbb-utóbb be is fog fejeződni, holott végnélküli folyamat a fejlődés.

Már most hova illesszük be azt, amit joggal nevezhetünk forradalomnak? Az, ugye bár, nem rendszerű életműködés, de nem is fejlődés. Tehát alkalmazkodás. Furcsa ellentmondásnak tetszhetik, hogy a forradalom alkalmazkodás. Hiszen forradalomban azok törnek ki, akik nem akarnak alkalmazkodni. Tévedés. A forradalmak emberi tömegei nem alkalmazkodni nem akarnak, hanem meghalni, elpusztulni nem akarnak. Nem a pusztulásba bele-

nyugvás, nem a továbbsínylődésk az alkalmazkodás: a halál az alkalmazkodás megszűnése. Alkalmazkodni első sorban a megélhetés követelményeihez kell. Voltaképpen nem is a megbetegedés, hanem a gyógyulás, a kórokozó valaminek a kiküszöbölésére, megszüntetésére való törekvés az alkalmazkodás. A testi és lelki szükségletek kielégítése föltétele az életnek, a továbbfejlődésnek is. Forradalmat az csinál, aki e szükségleteket a tömegtől megvonja; nem az, aki, bár kifejezetlen, de átértett szükségleteiket bennük tudatosítja teszi. A tömeg csak azt a tanácsot fogadja el, amelyet kíván magának. Azok az egyesek, akiket a forradalmi ár, mint vezetőket, a többi fölé emel, csak szócsövei a többiek akaratának; mihelyt mást mondanak, leütik őket.

A forradalom tehát erőszakos törekvés bizonyos követelmények kielégítésére és pedig azért erőszakos, mert erő ellenében kell kivívnia, amire törekszik. Hirtelen megnyilvánulása régen gyülemelő hatásoknak. Valami kitérés: de nem mindig a betegségnek, néha inkább a gyógyuláshoz való erős akaratnak, sőt már a meginduló gyógyulásnak kitörése. Nem az a betegség, midőn a lázt okozó kelevény lőfakad, hanem az, midőn a fertőző csíra a testbe jut és ott elszaporodik, a test bizonyos szöveteit elpusztítja.

(Folytatása következik.)

uralomnak. A kulisszák mögött, misztikus csöndben, alattomosan készül el minden; a klikk, az érdekszövetkezet, a camorra, a sötétben dolgozó velencei tizektanácsa az a fatális hatalom, amely titokban uralkodik és kormányoz, s parancsolgat a főispánnak is: „Így legyen, úgy legyen; az állandó választmány ezt vagy amazt javasolja; a többi a mi dolgunk.“ A szakbizottságok, az ad hoc bizottságok mind csak pictus masculus itt; a dróton rangatott állandó választmány a szócső, s a sötét camorra a döntő faktor. Nem bornírt, nem közömbös, nem is tehetetlen tehát a főispán; hanem egyszerűen a kulisszák mögött dobzódo spekulációk készsége végrehajtója. Az állandó választmányé a *hang*; a főispáné a *kéz*; a camorráé a *fej*.

Ez az, amit a főispánnak nem lehet megbocsátani, legyen ő különben akár milyén közigazgatási talentum és a saját személyére nézve bármilyen tisztakezű. Nem elég a visszaéléseket el nem követni; nem elég a maga javára nem panamázni. A visszaéléseket elősegíteni, a panamákat túrni és gyámolítani is megbocsáthatatlan bűn.

Ime, itt van legközelebb a múlt pénteken végrehajtott csúf stikli, a hírhedtté vált földcsaklítás. Vajon, ha a főispán nem állana a camorra parancsnoksága alatt, akkor nem talált volna-e módot, nem kellett volna-e kötelességszerűleg módot találnia arra, hogy ezt a botrányos seftelést, a közvagyonnak ezt a nyílt elharácsolását már csirájában elfojtsa?

Valóban rothadt, üszkös itt a közállapot. Legfőbb ideje tehát, hogy a közélet összes tisztességes tényezői, pártkülönbség nélkül, összefogjanak és alaposan kisöpörjék Augiás istállóját. De irtalmatlanul kisöpörjenek minden kártékony elemet: camorrát, polgármestert, „állandó választmányt“ és — főispánt egyaránt. Mert csak a radikális kura vezethet a piszkos közélet megtisztulásához. Az „Üsd agyon, de ne nagyon“ politika, a keztyűs kézzel való paskolgatás, a sörös asztalnál való lárma, de a zöld asztalnál való meglapulás, az otthon való duzzogó hallgatás, vagy a nyílt színvallás elől való megszökés nem ér egy ütöt taplót. Kemény energia és megalkuvást nem ismerő cselekvés kell ide. „Ense recidendum in medicabile vulnus.“ (Vassal kell kivágni a gyógyíthatatlan sebet.)

Városi közgyűlés.

Második nap.

A pénteken kezdett, de be nem fejezett városi közgyűlést szombaton folytatták. Ekkor azonban már akadálytalanul és gyorsan ment minden, mint a karikacsapás, mert mindössze 10 elszánt városatyja jelent meg és 14 tisztviselő; a városatyák tehát akkor is tehetetlenek lettek volna, ha véletlenül mindnyájan komolyan vették volna az ugynevezett ellenőrzés szerepét; mert nálunk a tisztikar, jobb ügyhöz méltó összetartással mindig egy huron pendül és valósággal „kutyakötelességének“ tartja az előre megállapított határozati javaslatokat gondolkodás nélkül megszavazni. Igazán még a piripocsi kupaktanács is több önértetet és férfias önállóságot tanusít, mint ez a tisztikar, amelynek nincs, soha nem volt és soha nem

lesz másvéleménye, mint amit a polgármester és a főispán utmutatása előír neki.

Igy történhetett meg, hogy a jövő évi költségvetést 5 perc alatt „letárgyalták.“ A tárgyalás tudniillik abból állott, hogy a számvevő főolvasztá, hogy melyik czimen milyen összeg van előirányozva, s végül tudatta, hogy 63 százalék lesz a pótdó. Erre aztán Dobzse Lászlóék rámondták az Ament; mivelhogy ők a polgármester fejével gondolkoznak, azzal a fejjel, amelyben nincs egy életrevaló eszme, nincs egy közhasznú gondolat, csak a máról holnapra való élés sablonos kisszerűsége. Másutt egész üléseket betölt és néhanapokig is eltart a költségvetési vita, mert a költségvetés fejezi ki a város fejlődési programját; de Zomborban nem törődnek a fejlődéssel, itt csak egyetlen jelszóból áll a vezetőség programja: „Leben und leben lassen.“ De ez a jelszó, persze, csak reájuk és a klikkjükre érvényes.

Szólanul mentek el Buday Gerő bizottsági tagnak azon főlebbezése mellett, mely a szolnoki Damjanich-szobor leleplezési ünnepélyéről való távolmaradásra vonatkozó tanácsi végzés ellen bocsátott. A tanács ugyanis annak idejében úgy határozott, hogy Zombor város ignorálja a leleplezési ünnepélyre való meghívást, holott Buday Gerő följajánlotta, hogy a saját költségén képviseli a várost. A közgyűlés jóváhagyta a tanács határozatát. Persze, persze, a nagy Damjanich emlékének ünnepeléséről volt szó, akit Nikolicsék gyűlöletükkel tisztelnek meg; ezt a gyűlöletet tehát Vojnitséknak és Haukééknak respektálni kellett.

Czettl Dezső, Mayer Nándor egypár tételnél megpróbálták a kapacitálást, de süket füleknek beszéltek.

A segéd- és kezelő-személyzetet azzal a kérelmével, hogy a családi pótlékot erre az évre is adja meg a város — elutasították.

Grigorovics István végrehajtnak 200 korona, Tétsits Jakab becsüsnek 300 korona segélyt, Halm Ottónak pedig 250 korona jutalmat megszavaztak.

Érdekes és jellemző volt a 63. tétel tárgyalása, ahol az irodai szükséglet czimén 6000 korona póthitelről volt szó. Czettl Dezső kifejtette, hogy ez mégis csak különös és feltűnő eset; mert tavaly 8000 korona volt az irodai átalány, az idén 10 ezer koronára emelték, s ime, most még további 6000 ezer koronát kérnek. Egy év alatt tehát megduplázódott a szükséglet. Szinte lehetetlen, hogy itt valami rossz gazdálkodás ne lappangana. Indítványozta tehát, hogy vizsgálta meg a közgyűlés, hogy tulajdonképpen mi okozza az irodai szükséglet megduplázódását? Hiszen 6000 korona megérdemli, hogy utána nézzenek, hogy hová is tűnt az el: könnyelműen kibólták-e az ablakon, vagy valóban komoly szükség volt rá?

Más tisztikar, az ő makulátlansága tudatában, rögtön azt mondta volna erre, hogy: „Kérem, tessék csak belenézni a dolgokba, mi nyugodtan nézzünk a szemébe minden ellenőrző vizsgálódásnak.“ De Hauke Imréék és az ő kreaturáik nem abból a végéből valók a a posztónak. Hohó — gondolták magukban — itt ugyan nem vizsgáltnak semmit. Még az kellene, hogy a körmükre nézzenek. Ne ütögessék a városatyák az ilyen dolgokba az orrukat; tessék megszavazni a 6000 korona póthitelt minden skrupulus nélkül, punktum. És meg is szavazták szépen.

Minek lett volna itt a további beszéd? Meddő dolog borsót hányni a falra. Nem is lett több vita, s a közgyűlés véget ért.

A főispán úr pedig bizvást elteheti az ezen a közgyűlésen szerzett dus babérokat kormányzata legszebb emlékei és legékesebb trofeumai közé.

HIREK.

A főispán-krízis. „Parturiunt montes“ (vajúdnak a hegyek) és — *marakodnak a mungó generálisok.* Amint a minap megírtuk, nagy tusakodás támadt Vojnits István főispán menesztése miatt. Vojnits érdekében fölvonultak a vármegyebeli mágnások, minden erejét megfeszítette Vojnits báró, s mikor az úgynevezett „mindenható“ befolyás is csütörtököt mondott, akkor segítségül hívták magát az or-

szág diktátorát, Tisza István grófot is, aminek aztán meg lett az az eredménye, hogy a *döntés publikálását* Lukács megint elhalasztotta *bizonytalan időre.* Valami hosszú kötélre azonban nem eresztik a dolgot. *Vojnits István főispán menesztése ugyanis visszavonhatatlanul elhatározott dolog; csak a rekompenzáció kérdésének szerencsés megoldásától függ a fölmentésének időpontja.* Mert, amint egyfelől minden faktor egyetért abban, hogy Vojnits István jövődjét anyagi tekintetben kielégítő módon biztosítani kell, úgy másfelől az intéző körökben mindenki (még Vojnits protektorait sem véve ki) belátta, hogy a törvények után, a menesztés hírének nyilvánosságra jutása és különböző szempontokból való pertraktálása következtében, Vojnits István a maga tekintélytelenségével és meglépett presztízsével, sem a közérdek, sem a gubernementális érdek szempontjából nem maradhat meg a főispáni székhelyben. A Vojnits-klikk a halasztással mindössze arra kapott időt, és módot, hogy *új jelöltek* lanszirozásával kísérletezhet; amiben buzgón gyakorolja is magát. Hogy milyen eredménnyel, azt majd a jövő mutatja meg. Egyelőre csak annyi bizonyos, hogy a kulisszák mögött heves akció folyik; a mungógenerálisok és hozzátartozóik nyíltan és titokban egymás alatt fűrészelgetik a fát s nagy hévvel igyekeznek egymást legázolni. Egyszerűen: „parturiunt montes“ — és mi éber érdeklődéssel, de zavartalan hidegvérrel szemléljük a babiloni zavart, s „mindenek harcát mindenek ellen.“ De a fölött való jogos örömmünket nem titkoljuk, hogy azt a legendát, mintha Vojnits báró mindenhatósága odafönt mindent keresztül vihetne, ime, megcáfolták a főispán-krízis változatos fázisai. Az a híres mindenhatóság immár megkorhadott és vigan rágódik rajta a — szű.

Az elcsaklított városi föld. A múlt pénteken tartott városi közgyűlésnek az a közmegebotránkozást keltett határozata, melyet majd nem ingyen odaajándékozta a város 8 hold földjét a városi főjegyzőnek és a helybeli szerb bank pénztárosának — úgy látszik, már az első órában kemény szirtbe ütközött. Thurszky Zsigmond városi tiszt főügyész ugyanis hivatalból megfőlebbezte a hírhedt határozatot, noha arra ő is rászavazott. Mentségül azt hozza föl, hogy őt *megettésztették*; amely botlását azonban a főlebbezéssel iparkodik elpáláni.

Fernbach Károly beszámolója. Mint illetékes helyről értesülünk, Fernbach Károly, Zenta város orsz. képviselője, nov. 24 én, vasárnap, kezdi meg beszámoló körutját kerületében. Vasárnap *Tornyoson és Keviben* mond beszámolót a népszerű képviselő és pedig Tornyoson délelőtt 11 órakor, Keviben pedig délután 3 és 4 óra között. Erre az alkalomra Fernbach Károly nagyszámu tisztelői és hívei közül, úgy a vármegyéből, mint Zomborból, többen a zentai kerületbe utaznak.

Megint új tiszteletbeli ügyész. Mint félhivatalosan jelentik, a főispán dr. Türr Aladár ügyvédet a város tiszteletbeli ügyészévé nevezte ki.

A vármegyei munkapárt bomlása. A vármegyei munkapárt vezető köreiben megindult a bomlási processzus és a legerőteljesebb akció kezdődött Vojnits báró türethetetlen prepotenciája és durva önkénykedése ellen. Főléttlenül hiteles értesülések alapján, teljes határozottsággal állíthatjuk, hogy a vármegyei munkapárt nagytekintélyű tagjai és komoly elemei, sőt még a főtisztviselők egyrésze is végkép megundorodott a rothadt közállapotoktól és nem hajlandó tovább alávetni magát a báró káros és dölyfös kiskirálykodásának. Im-már nem titkos konventikulomokban, (olyanok is voltak és mi azokról is kaptunk annak idejében információkat,) hanem egész nyíltan folynak a megbeszélések a báró basáskodása alól való felszabadulás és a közélet megtisztításának módozatairól; s az erre a célra kialakult blokk olyan erőteljes, intellektuális, anyagi és erkölcsi tekintetben olyan hatalmas, hogy a sikernek biztos tudatával veszi föl a harcot a báró és klikkjé ellen; s a bizonyosságot eléggé illusztrálja, hogy ennek a blokknak tisztviselő tagjai is szép számmal vannak; amit nem is lehet csodálni, mert hiszen a báró szívtelen

ember, akit senki se szeret, s aki szintén nem szeret senkit és leketlenül kész föláldozni mindenkit, a saját korlátlan uralma érdekében. Nekünk nagy elégtétel ez a jelentős mozgalom, mert hiszen a komoly meggyőződés biztossá-gával következetesen azt hirdettük, hogy önértés és a közügy iránt tartozó kötelességérzet-tel fölruházott férfiak nem tűrhetik már sokáig ezt a satrapa uralmat. A közérdek szempont-jából melegen óhajtuk, hogy a megindult moz-galom gyorsan célhoz jusson; mert habár a báró fölé kerekedő munkapárti seregnek épp olyan politikai ellenfelei leszünk, mint eddig voltunk, s az elvi harcot változatlan energiá-val folytatjuk ellene, de másfelől a közélet megtisztítására irányuló nemes intenciójukat elismeréssel honoráljuk és nem ok nélkül úgy vél-jük, hogy — eltekintve a politikától, ahol megalkuvást és közeledést nem ismerünk — a megtisztított közéletben és a társalmi élet-ben is minden másképp lehet, mint eddig volt; mert a közéleti tisztesség az ellenfelek között is mindenkor kölcsönös megbecsülésre és a feszültség enyhülésére vezet.

Dr. Vajda Gyula előadása. A zombori Szabad Lyceum Egyesület vasárnapi előadásáról a szokottnál részletesebb keretben adunk hírt. Dr. Vajda Gyula szabadkai igazgató tartott előadást „Fejezetek a magyar drámairodalom történetéből” címmel s az irodalmi tárgyú, érdekes és tanulságos előadás behatóbb ismer-tetést érdemel. Az előadás kezdetén a drámai költészetről általánosságban értekezett az előadó, majd áttért a magyar drámairodalom fejlődésére. Hosszasabban fejtegette a klasszikus drámai mű ismérveit és a magyar drámairodalom fény-korát, Katona József „Bánk bánj”-t, mint a legjelesebb és művészi tökéletességében egye-dülálló klasszikus alkotást. Szólt ezután Kisfaludy, Vörösmarty és Madách Imre drámai műveiről, főként az „Ember tragédiájá”-ról; mely azonban inkább filozófiai, mint drámai műre-mek. Szigligeti és Csiky ismertetése után áttért a modern színműírókra. Hibáztatja a modern és divatos magyar színműíróknál a nemzeti irányzat hiányát. Kozmopolita irányba téved az új magyar költészet s ezzel a magyar dráma is. Nincs magyar lélek, magyar érzés, magyar levegő a mai színművekben. A modern magyar színműírók közül részletesebben foglal-kozott Bródy Sándor, majd Lengyel Menyhért színműveivel. Ez utóbbinak művei közül a „Hálás utókor”-t tartja a legsikerültebb alkotá-sának. Már a „Taifun”-nak inkább exotikus tárgya és színszerűsége, semmint belső értéke hódított idegen országokban is nézőközönséget. A mű szerkezeti hibái, hogy a megoldás nem tragikai alapon jön létre; maga a cselekmény a II. felvonásban véget ér. Végül Molnár Fe-renc színműveivel foglalkozott. Elismeri Molnár Ferenc zseniáltságát, meghajol nagy tehetsége előtt, de hibáztatja, hogy csak a budapesti közönség számára ír, annak ízlését követi, ugyanazon lélektani motívumokra alapítja összes megoldásait s ezért eddigi alkotásaiban csak egy nagy tehetség szárnypróbálgatásait látja, igazi örökbecsű alkotást, amely a „Bánk bán” klasszikus becsét fogja elérni s új mérföldjelző lesz a magyar drámairodalomban, csak ezután vár tőle. Előadásának befejezéséül meleg hazafi-as érzéssel szólt az előadó a magyar dráma-irodalom és a színészet támogatásáról. Az elő-adást — bár szubjektív álláspontjával nem mindenben értünk egyet — meleg érdeklődéssel hallgattuk és hallgatta a szép számú közönség is s csak helyeselhetjük, hogy a Lyceum veze-tősége ily irodalmi témák ismertetésére fordít gondot s ráneveli azt a közönséget, amely eddig csak a vetített képek iránt érdeklődött.

Az őszi vásár. A zombori őszi országos vásár folyó évi november hó 24—25-én fog megtartatni. Ezen országos vásárra vérszentes helyről szabályszerű marhalevélel ellátott bár-miféle haszonállat felhajtható, — de a vásár kezdeté vagyis reggel 4 óra előtt a vásártérre állatokat felhajtani tilos.

Levélsekre nyitása ünnepnapokon. Mint a posta főnökség közli, a m. kir. posta a város területén kifüggesztett levélgyjű-tősekre nyitását vasárnapokon és munkaszünetes ünnepnapokon csak kétszer eszközli. És pedig délelőtt 8 órától és délután 3 óra 30 perctől kezdődőleg.

Öngyilkosság. Részvétellel vettük a hírt, hogy Speiser Gusztáv magánzó, aki a zombori úri társaságnak egykor élénk szerepet vivő tagja volt, november 19-én este agyonlőtte magát. A megboldogult az utóbbi időkben sokat betegeskedett, s a hajdan daliás férfiúból 65 éves korában roskatag aggastyán lett, aki már lakását sem tudta elhagyni. Szomorú magányosságban, nehéz anyagi viszonyok kö-zött, mindenkitől elhagyatva, betegség által gyötörtetve, keservesen töltötte utolsó napjait, míg végre egy golyóval véget vetett szenvedé-seinek. Hulláját, fölboncolás végett, a kórházba szállították; temetése onnét fog végbe menni csütörtökön délután 3 órakor. Tragikus halála széleskörben élénk részvétet kelt.

A főgimnázium kapuja. A főgimnázium igazgatósága, rendtartási okokból, úgy intéz-kedett, hogy a gimnáziumi épület *főbejárata* csak a tanuló ifjúság érkezésekor és távozása-kor — regger 3/48-tól 8-ig és d. u. 1 órakor — lesz nyitva; máskor azonban zárva marad. A szülők és más látogatók a *Trefort-utóóra nyíló kapun* egész nap akadálytalanul közle-kedhetnek.

Elveszett vadászkutya. Egy fehérszörű, barnafoltos vizsla, (az orrán horpadás) *Tirász* névre hallgat — elveszett. Aki visszahozza, vagy hollétét tudatja, jelentkezék Csihás Benő utca 15. szám alatt, jutalomban részesül.

A főváros német vendégei. Düsszel-dorfi város főpolgármestere dr. Ochler és dr. Schlitz kasszeli polgármester néhány nappal ezelőtt a fővárosba érkeztek, hogy a fővárosi gázművek berendezését tanulmányozzák. A szé-kesfőváros polgármestere Höpfer műszaki taná-csost osztotta be az urak mellé és gondoskodott arról, hogy a vendégek mindenütt a legrésze-tesebb információt megkapják. Természetes, hogy tiszteletükre a polgármester ebédet is adott, mely után a két elefánt védjeggyű Diadal kávé szolgálták fel. A német urak jól ismerik e kitűnő ízéről és zamatarjáról híres pörköltkávét, mely a legjobb kávék keveréke és a tulajdonos saját módszere szerint kitűnően van konser-válva. Elmondották, hogy e kávé náluk is minden jobb fűszerkereskedésben kapható. Csak a védjegyre és a zárt csomogra kell ügyelni.

Színház.

Lapunk múlt számából térszűke miatt kimaradt a színházi referáda, melyet itt hozunk: A legutóbbi színházi előadásokról meg-emiékeztetve két tényre kell konstatálnunk. Első-sorban is azt, hogy a színműszemélyzet jóval felette áll az operetteszemélyzetnek, úgy egyéni képességek, mint összjáték szempontjából. A másik tény pedig az, hogy a kiállítási operett előadások — különösen olyan reprisek — amelyeket még a Polgár-féle társulat idejéből ismer a zombori közönség — menthetlenül megbuknak. A szerdán bemutatott *Varázskeringő* példái a leggyengébb előadások egyike volt, amelyet évek óta a zombori színpadon átszenvedtünk. Az egyes szereplők indisposicioja, a kiállítás, ruhák, díszletek szegényessége s a máskor erős ének és zenekar dissonanciája, szóval minden előfordulható hiba összetalálko-zása adta meg ennek a szerencsétlen előadás-nak a szégyenbélyegét. A szereplők iránti ki-méletből nem részletezzük ezt az általános ítéletet s nem állapítjuk meg, mennyi része van ebből a sikertelenségből minden egyes szereplőnek.

Ezzel szemben jól esik hírt adnunk arról, hogy a csütörtökön előadott *Erős láncok* szí-nművet kitűnő előadásban, úgyszólván vígszín-házi színű álló keretben élveztük. A darab Salten Félix német író jeles műve, egy szűk keretben mozgó cselekményt tartalmaz, mely-ben nem maga a meseszöveg, mint inkább az egyének és helyzetek remek festése és a párat-lanul szellemes dialógok ragadják meg figyelmünk. Az uralkodók életét mutatja be az író, akik époló érző, szenvedő emberek, mint jó-magunk s akik sokszor bilincseknek tekintik az állásuk által rájuk oktrojált uralkodói köte-lességeket, melyek szívük hajlandóságainak követésében akadályozzák őket. A szereplők közül első sorban Huzella Irénről, a társulat drámai hősnőjéről kell dicsőítőleg megemlékez-nünk, aki a hercegnő szerepében tökéletes

alakítást nyújtott. Intelligens színész, aki mindazt a mélyen járó szellemességet, melyet az író ebbe az érdekes szerepbe elhelyezett — kellő pointírozással juttatta érvényre. A kis Hedvig hálás szerepében igen bájos volt Ligeti Angéla, meleg érzéssel játszotta meg a kis varróleányt, aki összeköti sorsát a trónörökös-sel, de ki akar térni annak útjából, akkor, amikor az trónra jut. Szécsi Ferenc elevőnen és természetes melegséggel játszotta meg a kis herceget. Csak öltözködése ellen van számtalan kifogásunk, amire a rendezőt is figyelmeztetjük. Ungvári Miklós az uralkodó herceg szerepében lehetőleg unalmas és színtelen volt. A közön-ség, amely sajnos, csak félig töltötte meg a színházat, nem fukarkodott a tapssal. Több ilyen jó előadást kérünk, akkor magától meg-jön a közönség pártolása.

Pénteken a *Csütri* ment újból, a múlt-korhoz hasonló jó előadásban.

Szombaton a *Leányvásár*, ismétlés.

Vasárnap délután az *Iglói diákok*, Farkas Imre diáktörténete, este pedig Vincze Zsigmond új énekes vígjátéka a *Limonádé ezredes* került színre. Ez utóbbiról megemlékezve csak az előadásról s nem magáról a darabról óhajtunk ismertetést adni. A Királysínház ötletes kar-mestere maga sem arrogálja darabjának azt a fontosságot, hogy annak művészi értékéről komolyan írjunk. Útszéli muzsika nagyobb-részt ismerős művekből összeszerezve. A szö-veget — amely az operettirodalom összes eddigi banalitásait és ostobaságait lefőzni ipar-kodik — Harsányi Zsolt követte el. Az előadás azonban gördülékeny és hangulatos volt. Érde-kessége volt az előadásnak, hogy a mellék-szerepeket nem a társulat kardallosnői, hanem a drámai személyzet tagjai adták, sőt Károlyi Ibolyka még énekelt is s ez Kerényi Irén hang-nyaga mellett nem is volt visszatetsző. Pom-pás volt Apostagi Soma szerepében Várady Izsó és Kati cseléd szerepében Kiss Cecília, magyar táncparódiájukat sűrű tapssal honorálta a vasárnapi közönség; ami természetesen nem azt jelenti, hogy mókákik mindig izlésesek is voltak. Rónai Imre, Szécsi Ferenc, Kerényi Irén jól játszottak és énekeltek. Örömmel álla-pítottuk meg, hogy végre megjött az első bérlet-szünetes telt ház.

Hétfőn az *Asszonyfaló*-t ismételték meg.

Heti műsor:

21. Csütörtök: **Limonádé ezredes.**
22. Péntek: **Szulamit.**
23. Szombat: **Taifun.**
24. Vasárnap délután: **Gyerekasszony.**
Este: **Gésák.**
25. Hétfő: **Erős láncok.**

HIRDETÉSEK.

11256/1912. tkvi szám.

II.

Póthirdetmény.

A zombori kir. törvényszék, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint dr. Zsupanszky Szilárd végrehajtónak, Ernst Ignác végrehajtást szenvedő elleni 115 korona s jár. iránti végrehajtási ügyében 9848/1912. szám alatt kibocsátott árverési hirdetményben a nemesmiliticsi 509. sz. betétben A. I. 1—2. sor-, 379., 380. hrsz., 253. ö. i. számú ingat-lanra 1622 kor. kikiáltási árban Nemesmilitics községhezánál **1912. évi december hó 17-ik napjának délelőtti 10 órájára** kitűzött árverés az 1881. LX. t. c. 167. §-a alapján az Aradi Ipar- és Népbank végrehajtató érdekében is 4000 kor. tőke, ennek 1912. évi július 16-tól járó 6% kamatai és 269 kor. 20 fillér per-költségből álló követelésének kielégítése végett megtartatni fog.

Zombor, 1912. évi október hó 30.-án. A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság. Villy Mihály s. k., kir. törvényszéki jegyző.

A kiadmány hitelűl:

Weber s. k.,
telekkönyvvezető.

Árverési hirdetmény.

C. Braune bernburgi cég tulajdonát képező és Zomborban, Schreiber D. és Fia cég raktárában beraktározott

1839 klg. répamag

f. é. november hó 22.-én délután 4 órakor önkéntes árverés útján el fog adatni.

Dr. Kaestenbaum Alfréd,
ügyvéd.

ÜZLETMEGNYITÁS I

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint

ZOMBORBAN,
a Szentháromság-tér és Basa-utca sarkán
(a volt Tárca-utca házában)

fűszer-kereskedést

rendeztem be és azt

f. évi november hó 17.-én megnyitottam.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam

Zomborban, 1912. évi november hóban

kitűnő tisztelettel:

184-10-2

Gergurov György.

BIOGLOBIN!

Vérképző ital! — Új életerőt ad!

Ki idegesnek, erélytelennek, ki kimerítő betegség vagy súlyos lelkimegrázkódtatás következtében gyengének éri magát; ki vérszegény, kimerült, étvágytalan, fáradt vagy álmatlan, az ne használjon mást, mint a

„BIOGLOBIN“-T.

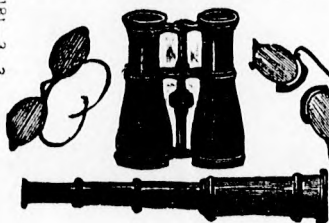
Fejlődésben elmaradt gyermekeknek értékes táp- és erősítő szer.

Egy üveg ára 3-50 K. — Próbaüveg 2 K.

Kapható: **Schubert városi gyógyszertárban.**

180-25-3

ZOMBOR, nagy szerb templom mellett.

Elismert legjobb bevásárlási forrás!

Látszerekből állandó raktár! Színházi látszerek párisi gyártmány 8 koronától 20 koronáig mindenféle kivitelben kaphatók. Távcsovek minden nagyságban, orrcsipetők, szemüvegek, lorgnetek, továbbá bor- és pálinkamérők, légmérők, tejmérők, hőmérők, szeszmérők, fagyaltmérők, házi villanycsengőhöz összes kellékek olcsón kaphatók. Mindennemű javításokat elfogadok és szakszerű

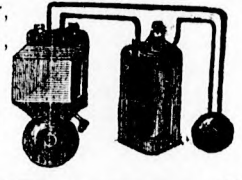
kivitelért kezeskedem. — „OLLA“ a legmegbízhatóbb gummi óvszer, orvosilag ajánlva, ára 1 Tuc. 4 kor., 1 drb 35 fillér, és 1 Tuc. 6 kor., 1 drb 50 fillérért kapható.

WANGSEK BÉLA,

mechanikus és optikus üzlete Deák Ferenc-körút 30. szám.

Vidéki megrendeléseket azonnal küldöm posta utánvétellel.

A nem tetsző árút bérmentve visszafogadom.

Tisztelt Háziasszony!

Vegyei kizárólag két elefánt védjegyű

„DIADAL“

pörkölt kávét

mely a világ
legjobb
kávé-
keveréke

erejét, ízét,
illatát
állandóan
megtartja.

Csak zárt csomagokban e

véd- jegygyel

valódi.

Kapható minden fűszerüzletben. Óvakodjunk utánzatoktól.

Minden két kilóhoz egy ingyen kávésbögre.

1/4 kiló **Diadal** pörkölt kávé . . . 1 kor. 25 fillér.
1/4 kiló **Salon Diadal** pörkölt kávé 1 kor. 35 fillér.
1/4 kiló **Elite Diadal** pörkölt kávé 1 kor. 50 fillér.

160-26-15

Közkedvelté lett!!

kellemes íze, jósága és olcsósága által a

PÉCSI TETTYE

kristálytisza forrásvíz,

mely szénsavas víz ma már szegény és gazdag legkedveltebb asztali itala.

Gazdasszonyok és vendéglősök öröme

ha e kiváló vizet adhatják asztalukra.

Kapható minden fűszerüzletben és étteremben.

Zombori képviselő:

ARNOVLYEVICS DUSÁN kereskedelmi ügynökségénél.

90-104-52

Zombori főraktár:

Makarits István fűszerkereskedésében.

„UNIO“ jéggyár ZOMBOR, Zöldkert-utca.
Telefonszám: 112.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a Zöldkert-utcában fennálló

mű-jéggyárunkat

üzembe helyeztük és a műjeget a gyárban métermázsánként 2 koronáért számítjuk.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk Zombor, 1912. évi május hó

80-55

teljes tisztelettel

AZ „UNIO“ JÉGGYÁR.